

LAReS

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

De geplande werken aan de Theodoor Van Rijswijckplaats te Antwerpen Archeologienota

E.N.A. Heirbaut
N. Jennes

LAReS

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

Colofon

Titel: De geplande werken aan de Theodoor Van Rijswijkplaats te Antwerpen. Programma van Maatregelen

Auteur: E.N.A. Heirbaut & N. Jennes

Grafische illustraties/GIS: LAReS

Rapportnummer: LAReS-rapport 864

Projectleider: E.N.A. Heirbaut (OE/ERK/Archeoloog/2016/00162)

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: januari 2024

Publicatieplaats: Pulderbos

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

© LAReS. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

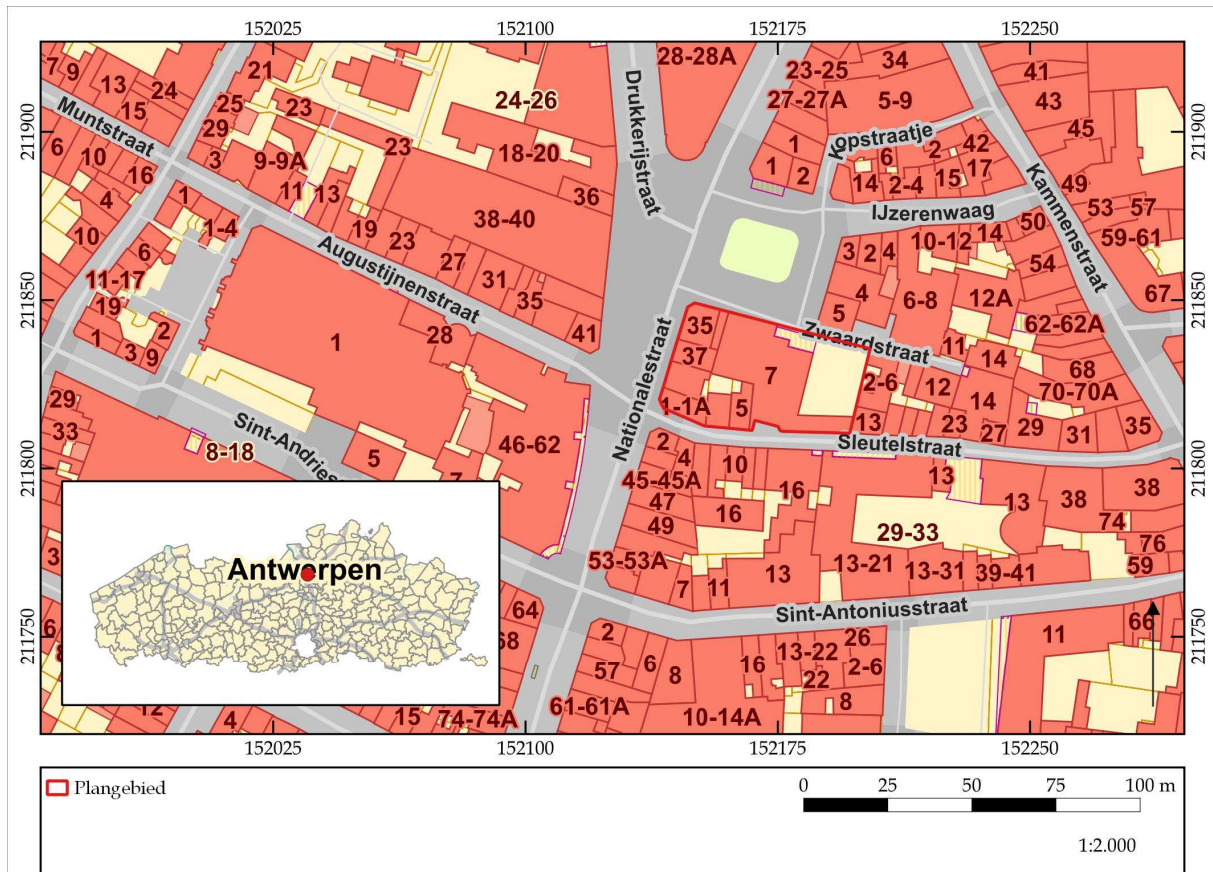
Deel II. Programma van maatregelen

1 INLEIDING	4
2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
3 KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL VAN HET PROJECTGEBIED EN AANBEVELING	6
3.1 SAMENVATTING GEPLANDE WERKEN	6
3.2 POTENTIEBEPALING EN KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL	6
3.2 AANBEVELINGEN	7
LIJST VAN FIGUREN	8

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen tussen de Theodoor Van Rijswijkplaats en de Sleutelstraat in Antwerpen (provincie Antwerpen). Het omvat verschillende kadastrale percelen met een totale oppervlakte van ca. 1.750 m². Het plangebied is volledig bebouwd en verhard. Het oostelijk gedeelte betreft verharding, het westelijk gedeelte is ingenomen door woningen/winkels.

De opdrachtgever plant binnen het terrein de renovatie van kantoorruimtes (fig. 1).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

© LARES

2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Theodoor Van Rijswijckplaats, Antwerpen
Ligging	Theodoor Van Rijswijckplaats z.n., 2000 Antwerpen
Kadastrale gegevens	Antwerpen, 4e afdeling, sectie D, percelen 803E, 874C, 872E, 866E, 862K, 863B en 865B.
Bounding Box	X Y 152159 211798 152230 211838
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek
Projectcode	2024A360
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS Niels Jennes, LAReS
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162 Niels Jennes: OE/ERK/Archeoloog/2017/00195
Termijn	januari 2024
Geplande ingreep	slopen van de bestaande bebouwing en het optrekken van nieuwe appartementsgebouwen met ondergrondse parking.
Totaal oppervlakte plangebied	ca. 1.750 m ²
Totaal oppervlakte geplande werken	ca. 1.750 m ²
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 300 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	zie paragraaf 1.1
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek, vrijgave

3 Kennisvermeerderingspotentieel van het projectgebied en aanbeveling

3.1 Samenvatting geplande werken

Het plangebied is gelegen tussen de Theodoor Van Rijswijkplaats en de Sleutelstraat in Antwerpen (provincie Antwerpen). Het omvat verschillende kadastrale percelen met een totale oppervlakte van ca. 1.750 m². Het plangebied is volledig bebouwd en verhard. Het oostelijk gedeelte betreft verharding, het westelijk gedeelte is ingenomen door woningen/winkels.

Via plannen van de bestaande toestand is geweten dat het gehele plangebied onderkelderd is. In de kelder bevindt zich onder andere een stookplaats en brandstoftank. De keldervloer is geplaatst op ca. 3,20 m -mv. De vloer ter hoogte van de stookplaats ligt op ca. 4,4 m -mv. Algemeen liggen de funderingen op een diepte van ca. 4,3 m -mv, met uitzondering van deze ter hoogte van de stookplaats op ca. 4,8 m -mv.

De opdrachtgever plant de huidige gebouwen te renoveren. In eerste instantie wordt de kelder gerenoveerd met een inrit vanaf de Sleutelstraat. In de kelder worden parkeerplaatsen, technische ruimtes en o.a. septische putten voorzien. De top van de nieuwe vloerplaat van de kelder komt te liggen op ca. 3,4 m -mv. De fundering van de vloer komt te liggen op ca. 3,8 m -mv. De eigenlijke fundering van het gebouw wordt behouden en ligt op ca. 4,3 m -mv. Eén van de kolommen wordt daarbij verwijderd.

Verder worden op alle niveaus de vloerplaten vernieuwd en de kantoorruimtes herschikt. Het dak krijgt een nieuw uiterlijk en boven de inrit naar de ondergrondse parking wordt een park of ontmoetingsplaats gecreëerd.

Gezien de huidige structuur van het gebouw behouden blijft, waaronder de funderingen, is de impact op het bodemarchief -alsook de eventuele archeologie die er in vervat zit- beperkt.

3.2 Potentiebepaling en kennisvermeerderingspotentieel

Voor wat betreft het paleolithicum en het mesolithicum kan gesteld worden dat door de opeenvolgende bebouwing gedurende de afgelopen decennia en zelfs eeuwen, de bodem te sterk verstoord zal zijn om nog resten uit deze archeologische perioden te verwachten. Er wordt dus een zeer kleine kans voor het treffen van steentijdartefactensites gegeven.

Wat betreft de overige periodes wordt de kans zeer klein geacht om nog restanten uit het verleden terug te vinden. Een onderzoek ter hoogte van Oever toonde aan dat de natuurlijke bodem op ca. 1,7 m -mv kon worden teruggevonden. Het plangebied daar werd vrij gegeven door de kelders die het plangebied tot dieptes van 2,5 à 2,8 m -mv hebben verstoord. Ter hoogte van het huidige plangebied zijn de kelders en funderingen uitgegraven tot dieptes van 3,4 à 4,4 m -mv. Het aantreffen van resten vanaf het neolithicum tot en met de nieuwste tijd wordt daarom als zeer klein

ingeschat. Tot slot zijn de geplande werken beperkt tot nieuwe vloerplaten op alle verdiepingen. De vloerplaat op de kelder wordt op de reeds aanwezige funderingen geplaatst.

Er zijn voldoende argumenten om te stellen dat het plangebied zich in een archeologisch interessante zone bevindt, gezien de vondsten in de omgeving. Echter kan naar analogie met archeologische onderzoeken elders met zekerheid worden gezegd dat de bodem binnen het plangebied dermate verstoord is dat de kans op het aantreffen van archeologie uit eender welke periode nog zeer klein is, laat staan het kennisvermeerderingspotentieel. Het kennisvermeerderingspotentieel wordt daarom als zeer klein ingeschat.

3.2 Aanbevelingen

Vanuit de bureaustudie kan geconcludeerd worden dat er voor dit terrein sprake is van een zeer laag archeologisch potentieel. Er wordt besloten om het terrein vrij te geven op basis van de volgende redenen:

- Naar analogie met archeologische onderzoeken in de omgeving kan geconcludeerd worden dat de bodem dermate verstoord is dat archeologie afwezig zal zijn. Ter hoogte van Oever werd de natuurlijke bodem op ca. 1,7 m -mv aangetroffen. Op basis van de aanwezige kelders met maximale dieptes van 2,5 à 2,8 m -mv, werd vastgesteld dat de verstoringsgraad erg hoog was. Het terrein werd vrij gegeven. Met zekerheid kan gezegd worden dat de ondergrondse kelder/garage het plangebied verstoord heeft tot op een diepte van 3,4 à 4,8 m -mv;
- Daarnaast zijn de werken met een eventueel gevolg voor de bodem beperkt door vloerplaten in de kelder/garage en niveau 00, alsook lokaal het plaatsen van een septische put. De vloerplaten komen te liggen op het niveau van de reeds aanwezige vloer en dus op de bestaande funderingen.

Archeologisch vervolgonderzoek is bijgevolg niet te verantwoorden.

Lijst van figuren

projectcode	fig.nr.	type	onderwerp	schaal origineel	schaal afbeelding
2024A360	1	kadasterkaart	aanduiding van plangebied op GRB	nvt	1:2.000